

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. изк. СВИЛЕН ИВАНОВ СТЕФАНОВ (Национална Художествена Академия) за придобиване на научната и образователна степен „доктор“ в професионално направление 8.2. „Изобразително изкуство“ от докторанта Халед Ахмад Сабра от Докторска програма „Дизайн“ и Департамент „Дизайн“ на Нов Български Университет.

Дисертационният труд на докторанта от Департамент „Дизайн“ на Нов Български Университет Халед Ахмад Сабра е на тема “Развитие на композицията и цветовата среда в класическия и съвременен интериорен дизайн”. Значимостта на изследвания проблем е висока както в научно, така и в научно-приложно отношение. Подобно твърдение следва логично от фактологията на досегашната работа на кандидата. Може да се каже, че така заложените проблеми, свързани с композицията и цвета са основополагащи за всяко същество, описващо себе си като художник. А се вижда, че Халед Сабра освен интериорен дизайн има и магистърска степен по живопис, което говори, че подобна проблематика не му е чужда.

А що се отнася до класическият и съвременен интериорен дизайн, то тъкмо там се развиват в приложен план проблемите за композицията и колорита. В труда е записано, „че изследването ще навлезе в стратегиите на класическия интериорен дизайн, за да разбере как цветовите схеми и композиционните елементи създават определена атмосфера. Проучването ще изследва как тези техники са възприети, променени или противопоставени в съвременните дизайнерски практики. Подробните анализи на различни казуси ще позволят на изследователя да направи сравнения и контрасти между различните стилове и периоди, като по този начин ще илюстрира динамичното взаимодействие на цветовете и композицията при оформянето на интериорния дизайн“.

Това докторантско изследване е създадено с идеята да се проучат характеристиките и психофизиологичните влияния на цветовете, както и техните връзки и роли в пространствения дизайн. То предоставя нови принципи и методологии за проектиране на цветови композиции в пространствения дизайн. В този смисъл темата може да се определи като дисертабилна.

Целите и задачите на дисертацията са ясно и точно формулирани. Фокусът на това проучване е предимно върху анализа на цвета и композицията в класическия и модерния интериорен дизайн. С цел да се разбере по-добре как се използва и композира цветът в различните стилове на интериорния дизайн, тук не са разглеждани задълбочено други елементи на дизайна като стила на мебелите, архитектурната структура и избора на използваните материали. Изследването е замислено като теоретично и се основава на предхождащи го изкуствоведски анализи и проучвания, като в същото време се анализират актуални примери.

Въпреки препратките към различни гледни точки, тенденциите в западния интериорен дизайн са поставени като основен фокус. Изследването е ограничено до цветовите схеми и композиции, които се срещат в реално съществуващи интериори. Докторантът подчертава, че въпреки нарастващото им значение в областта на дизайна, цифровите или виртуалните пространства (като тези във видеоигрите или преживяванията във виртуалната реалност) са извън обхвата на това изследване.

Обхватът на изследване е ограничен до времеви период, обхващащ дизайнерски реализации от класическата епоха (приблизително края на XVIII и началото на XIX век) до съвременни дизайнерски проекти от XXI век.

Степента на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература е сравнително добра. Посочени са 15 основни източника на информация, които наистина са свързани с проблематиката на цвета в изкуството. В текста и в автореферата са цитирани извън научните стандарти за използвана литература.

Методологията на тази дисертация включва анализ на съществуващата научна литература, теориите за дизайна, научните статии и публикуваните произведения за да се постигне разбиране за традиционните и съвременните приложения на цвета и композицията в интериорния дизайн. Визуалният анализ е използван за разглеждане на примери на интериорен дизайн от различни епохи. Сравнителният анализ се използва за съпоставяне на резултатите от традиционния и съвременния интериорен дизайн, за да се идентифицират повтарящи се тенденции, трайни идеи и нови разработки в прилагането на цвета и композицията в интериорния дизайн. Контекстуалният анализ е използван, за да се вземе предвид широкият културен, исторически и технологичен контекст на дизайните, за да се разкрие как външният свят влияе върху дизайнерските решения. Използването както на теоретични знания, така и на примери от реалния свят осигурява задълбочено разбиране на темата, което позволява, както теоретично разглеждане на цвета и композицията в интериорния дизайн, така и практическо изследване на това как тези компоненти могат да бъдат успешно приложени в дизайнерската практика. Като цяло тази методика осигурява цялостен подход към разбирането на приложението на цвета и композицията в интериорния дизайн. Така може да се каже, съществува обоснован теоретичен модел на изследването. Има съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставените цели и задачи на дисертационния труд.

Съществува наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни. Материалът, върху който се градят приносите на дисертационния труд са достоверни в достатъчно висока степен.

Приноси на кандидата и класифицирането им. Дисертацията има няколко съществени приноса в областта на интериорния дизайн. На първо място, направен е обширен преглед на българската и чуждоезичната литература по отношение на развитието и взаимодействието на композицията и цветовата среда в класическия и съвременния интериорен дизайн. Този преглед осигурява цялостно разбиране на темата и поставя основите за по-нататъшни изследвания.

В дисертацията се установява теоретична връзка между интериорния дизайн, водещите теории и цветовете композиции в пространствата. Като изследва базовите принципи и теории, които са в основата на композицията и организацията на цветовете в интериорния дизайн, дисертацията хвърля светлина върху значението на цвета за създаването на въздействаща и хармонична среда.

Дисертацията разглежда прехода от традиционни към модерни медии в комуникационните модели на интериорния дизайн и подчертава нарастващото му значение за дизайнерите, както и за културните и образователните институции. Като разглежда предизвикателствата и възможностите, които предоставя модерния интериорен дизайн, дисертацията развива и темата за устойчивостта в тази област.

Дисертацията включва изчерпателен речник на основните термини. Този речник служи като ценен ресурс за тези, които участват в дискусиите по темата на местно ниво, насърчавайки по-задълбоченото разбиране на възникващите предизвикателства в интериорния дизайн и улеснява ефективната комуникация между специалистите.

Дисертацията предлага стратегия за документиране на развитието и представянето на произведения на интериорния дизайн от ключови събития като Международния фестивал на дизайна в София. Тази стратегия не само осигурява платформа за дизайнерите да покажат работата си, но и допринася за запазването и признаването на значими постижения в областта на интериорния дизайн.

Дисертацията изгражда изводи, които потвърждават формулираните в текста хипотези и предлагат метод за интегриране и развитие на интериорния дизайн. Акцентът е поставен върху индивидуализираната категоризация и намеренията на дизайнера, като е подчертано въздействието върху сетивата и емоциите.

Като цяло дисертацията допринася за разбирането и развитието на интериорния дизайн, като разглежда еволюцията и взаимодействието на композицията и цвета, разглежда проблемите на устойчивото развитие, предоставя изчерпателен речник, предлага стратегия за представяне на дизайнерски произведения и формулира заключения, които ще бъдат полезни на бъдещите поколения дизайнери.

В дисертационния труд могат да се класифицират следните постижения:

1. Авторът формулира и обосновава взаимодействията между композиция и цвят във визуалната комуникация на историческия и съвременен дизайн по свой оригинален начин.
2. В работата си докторантът доказва аргументирано и със значителен брой примери, съществуващи реални проблеми на функционирането на основни компоненти на изкуството в социалната среда (както и в личен психологически план).
3. Значимостта на представеното съдържание е свързано пряко с избраните от Халед Сабра творби, тъй като изборът на доказателствен материал също е част от изследователската работа.

Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способности за самостоятелни научни изследвания.

Оценка на степента на лично участие на дисертанта в приносите. Представените рецензирани материали и основен дисертационен труд притежават оригинален характер и са лично дело на кандидата.

Авторефератът съответства основните положения и приносите на дисертационния труд.

Въздействия на дисертационния труд върху външната среда.

Интериорният дизайн принципно е с много висока важност не само за съвременното общество и настоящата дисертация още веднъж доказва това твърдение.

Докторантът притежава необходимите публикации по темата на дисертационния труд.

Личните ми впечатления от дисертационния труд и цялостното творческо представяне на Халед Сабра са много добри и считам, че интериорен дизайнер с неговите способности е много важен за развитието на творческото мислене на студентите от НБУ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Предвид направените положителни заключения и цялостно доброто впечатление от представянето на докторанта, предлагам на Халед Ахмад Себра да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 10. 01. 2024 г.

Подпис:

проф. д.изк. Свилен Стефанов